

P6_TA-PROV(2007)0172

Zimbabvė

2007 m. balandžio 26 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Zimbabvės

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į savo 2004 m. sausio 15 d.¹, 2004 m. gruodžio 16 d.², 2005 m. liepos 7 d.³ ir 2006 m. rugsėjo 6 d.⁴ rezoliucijas,
 - atsižvelgdamas į Pietų Afrikos vystymo bendrijos (PAVB) nepaprastąjį vadovų susitikimą, surengtą 2007 m. kovo 28-29 d. Dar es Salaame, Tanzanijoje,
 - atsižvelgdamas į AKR ir ES Jungtinės parlamentinės asamblėjos biuro 2007 m. kovo 21 d. deklaraciją dėl netinkamo elgesio su Zimbabvės opozicijai atstovaujančiu parlamento nariu Nelsonu Chamisa,
 - atsižvelgdamas į 2007 m. vasario 19 d. Tarybos bendrąją poziciją 2007/120/BUSP⁵, pagal kurią iki 2008 m. vasario 20 d. atnaujinamos ribojančiosios priemonės, taikomos Zimbabvei,
 - atsižvelgdamas į Komisijos reglamentą (EB) Nr. 236/2007⁶, pagal kurį išplečiamas asmenų, kuriems Zimbabvėje taikomos ribojančiosios priemonės, sąrašas,
 - atsižvelgdamas į 2007 m. Afrikos pilietinės visuomenės forumo 2007 m. kovo 24 d. deklaraciją dėl Zimbabvės,
 - atsižvelgdamas į 2007 m. kovo 5 d. Tarptautinės krizių valdymo grupės pranešimą „Zimbabvė. Išėjimas iš aklavietės“,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 103 straipsnio 4 dalį,
- A. kadangi ši mėnesį sukanka 27 metai, kai Zimbabvė atgavo nepriklausomybę, tačiau jos gyventojams dar reikia iškovoti savo laisvę,
- B. kadangi opozicinių partijų nariai, pilietinės visuomenės organizacijos ir asmenys Zimbabvėje puolami ir (arba) savavališkai suimami ir tampa policijos bei vyriausybės saugumo tarnybų brutalumo aukomis, esant nuolat pasikartojančio politinio smurto sąlygoms, kai siekiama iki 2008 m. rinkimų sunaikinti opozicijos ir pilietinės visuomenės institucijas,

¹ OL C 92 E, 2004 4 16, p. 380.

² OL C 226 E, 2005 9 15, p. 358.

³ OL C 157 E, 2006 7 6, p. 491.

⁴ Priimti tekstai, P6_TA(2006)0358.

⁵ OL L 51, 2007 2 20, p. 25.

⁶ 2007 m. kovo 2 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 236/2007, iš dalies keičiantis Tarybos reglamentą (EB) Nr. 314/2004 dėl tam tikrų ribojančių priemonių Zimbabvei (OL L 66, 2007 3 6, p. 14).

- C. kadangi daugiau kaip 300 pilietinės visuomenės organizacijų ir opozicinių partijų narių buvo suimta po to, kai 2007 m. kovo 11 d. buvo jėga išvaikytas opozicijos susibūrimas, per kurį žuvo du žmonės,
- D. kadangi AKR ir ES Jungtinės parlamentinės asamblėjos biuras pasisakė, kad griežčiausiai smerkia brutalų išpuolį prieš savo kolegą Nelsoną Chamisą;
- E. kadangi šalyje jau aštuntus metus blogėja šalies politinė ir ekonominė padėtis, o Zimbabvės gyventojams ir toliau labai trūksta maisto (pagal Pasaulio maisto programą per pirmuosius tris 2007 m. mėnesius teikiama skubi pagalba maistu 1,5 mln. Zimbabvės gyventojų, tačiau, šios organizacijos skaičiavimais, prastai maitinasi daugiau kaip 4,5 mln. Zimbabvės gyventojų),
- F. kadangi gyvenimo trukmė Zimbabvėje (vyrų 37 metai, moterų 34 metai) dabar yra viena mažiausių pasaulyje, ir 20 proc. suaugusiųjų infekuoti ŽIV, nuo kurio kiekvieną savaitę miršta daugiau kaip 3 200 žmonių, o tai lemia didžiausią pasaulyje našlaičių skaičių,
- G. kadangi 80 proc. gyventojų gyvena žemiau skurdo ribos, nedarbo lygis šalies oficialiajame sektoriuje siekia 80 proc., o darbą turintys Zimbabvės gyventojai, kurių yra nedaug, neuždirba tiek, kad galėtų patenkinti net ir būtiniausius savo poreikius, ir daugelis kenčia dėl to, kad masiškai kvalifikuoti darbuotojai paverčiami nekvalifikuotais, taip pat dėl korupcijos, pernelyg didelių mokesčių už mokslą mokyklose ir žlungančios sveikatos apsaugos bei svarbiausių paslaugų sistemos,
- H. kadangi trečdalis Zimbabvės gyventojų gyvena kaimyninėse šalyse, o milijonai Zimbabvės gyventojų jau pabėgo iš šalies ir šiuo metu kiekvieną mėnesį šalį palieka 50 000 Zimbabvės gyventojų,
- I. kadangi regione didėja nerimas dėl Zimbabvės ekonominės katastrofos pasekmių kaimyninėms šalims,
- J. kadangi dėl konstitucijos pakeitimų, kuriuos Prezidentas Robertas Mugabė padarė iki 2007 m. vasario mėn., pagal viešosios tvarkos ir saugumo įstatymą, norint surengti bet kokią daugiau kaip trijų asmenų susibūrimą, reikia gauti išankstinį policijos sutikimą, ir kadangi žiniasklaidą reglamentuojantys įstatymai yra represiniai, o rinkimų įstatymas nedemokratiškas,
- K. kadangi daugelis Zimbabvės gyventojų negauna informacijos apie smurtą, kurį saugumo pajėgos vykdo prieš opozicijos ir pilietinės visuomenės aktyvistus, nes nėra jokių nepriklausomų dienraščių ir žiniasklaidos; kadangi vis dėlto smurto aukų istorijų vis daugėja,
- L. kadangi, Tarptautinio valiutos fondo (TVF) žiniomis, 2007 m. augs visų Afrikos šalių ekonomika, išskyrus Zimbabvės, kuri per pastarąjį dešimtmetį sumažėjo 40 proc., o šiais metais sumažės dar 5,7 proc.; kadangi Zimbabvėje formaliai pradėta fiksuoti hiperinfliacija, nes 2007 m. kovo mėn. metinės infliacijos dydis pakilo iki 2200 proc. ir, TVF duomenimis, metų pabaigoje gali viršyti 5000 proc.,

- M. kadangi, Zimbabvės kasybos rūmų nuomone, gali žlugti aukso kasybos sektorius, su kuriuo susijusi didžiausia šalies eksporto dalis ir kuris sudaro 52 proc. šalies mineralinių išteklių gavybos; kadangi, atidėjus 2007 m. tabako prekybos sezono pradžią, panaši padėtis gresia ir Zimbabvės tabako pramonei, kuri užtikrina apie 50 proc. šalies užsienio valiutos įplaukų; kadangi žemės ūkio našumas, palyginti su 1998 m., nukrito 80 proc.,
- N. kadangi Afrikos vystymasis yra demokratinių Vakarų šalių prioritetas, tačiau vien pagalba neduos didelių rezultatų, iš Afrikos vyriausybių tikimasi, kad jos pačios sieks demokratijos, vadovausis teisinės valstybės principais ir gerbs žmogaus teises;
- O. kadangi Afrikos Sąjunga (AS), PAVB ir visų pirma Pietų Afrikos Respublika gali labai padėti įveikti krizę ir kadangi PAVB 2007 m. kovo 28-29 d. susitikimas buvo svarbus žingsnis šia linkme;
1. griežtai smerkia R. Mugabės diktatūrą už nepaliojamą Zimbabvės gyventojų, opozicijos partijų ir pilietinės visuomenės organizacijų priespaudą ir už tai, kad ji sunaikino Zimbabvės ekonomiką, padidindama milijonų Zimbabvės gyventojų skurdą;
 2. palankiai vertina Tarybos 2007 m. balandžio 23 d. išvadas, kuriose itin nerimaujama dėl greitai blogėjančios padėties Zimbabvėje ir dėl to, kad šalyje vis dar vykdomi plataus masto žmogaus teisių pažeidimai, ir ragina Zimbabvės vyriausybę vykdyti savo, kaip PAVB sutartį ir jos protokolus, AS steigiamąjį aktą, Afrikos žmogaus ir tautų teisių chartiją ir Naujosios Afrikos vystymo partnerystę pasirašiusios šalies išipareigojimus, susijusius su demokratiniais principais, žmogaus teisėmis ir teisinės valstybės principais;
 3. apgailestauja dėl to, kad, nepaisant šalies padėties, regioninės ir tarptautinės kritikos bei 27 metus trunkančio valdymo Centrinis komitetas vėl patvirtino Robertą Mugabę, Zimbabvės Afrikos nacionalinės sąjungos - Patriotinio fondo (ZANU-PF) kandidatą į prezidentus per 2008 m. rinkimus ir kad jau vyksta bauginimo kampanija, kuria siekiama sunaikinti opozicijos ir pilietinės visuomenės institucijas bei užtikrinti parlamento ir prezidento rinkimų rezultata;
 4. dar kartą ragina Robertą Mugabę kuo anksčiau ištesėti savo paties pažadą pasitraukti, nes šis pasitraukimas būtų didžiausias įmanomas žingsnis, padėsiantis atgaivinti Zimbabvės visuomenę, politiką ir ekonomiką;
 5. griežtai smerkia tai, kad buvo jėga išvaikytas Zimbabvės gelbėjimo kampanijos susibūrimas maldai, kurį 2007 m. kovo 11 d. surengė R. Mugabės oponentai; itin smerkia nužudymus ir reiškia gilų liūdesį dėl opozicijos aktyvisto Gifto Tandarės, kuris buvo nušautas, o jo kūnas pagrobtas ir slaptai palaidotas be jo šeimos žinios, Itai'aus Manyrukės, kuris mirė praėjus dienai po to, kai buvo smarkiai sumuštas policijos, ir žurnalisto Edmorės Chikombos, kuris mirė 2007 m. kovo 30 d., mirties;
 6. griežtai smerkia išpuolius prieš opozicijos lyderius ir Judėjimo už demokratinę pertvarką (JDP) pirmininko Morgano Tsvangirai'aus, taip pat Nelsono Chamisos, Grace Kwinjeh, Lovemore'o Madhuku, Williama Bango, Sekai Holland, Tendai'aus Biti, Arthuro Mutambaros ir daugelio kitų vėlesnį suėmimą, žiaurų policijos pajėgų elgesį su jais ir draudimą kreiptis dėl gydymo už Zimbabvės ribų; labai apgailestauja dėl to, kad kelis kitus susibūrimo dalyvius negailestingai užsipovalė Zimbabvės policija; itin pasibaisėjęs dėl to, kad tuo pačiu atveju Zimbabvės informacijos ministras Sikhanyiso Ndlovu atmetė

pranešimus apie policijos brutalumą ir kankinimus, apkaltinęs opoziciją, kad ši užpuolė policijos pajėgas;

7. protestuoja prieš JDP narių, įskaitant Morganą Tsvangirai'ų ir kitus, pakartotinį suėmimą 2007 m. kovo 28 d., besitęsiantį daugelio opozicijos aktyvistų, įskaitant Ianą Makonę, p. Tsvangirai specialų patarėją, sulaikymą, naujus išpuolius prieš JDP narius, jiems gresiančius nesibaigiančius teismo procesus dėl nepagrįstų kaltinimų, ir taip pat įtariamų opozicijos narių tolesnius suėmimus ir grobimą;
8. laiko nepriimtiniu išpuolį prieš Nelsoną Chamisą, kuris buvo užpultas pakeliui į Hararės oro uostą, iš kurio turėjo skristi į Jungtinės parlamentinės asamblėjos (AKR ir ES-JPA) posėdžius;
9. itin nerimauja dėl to, kad 2007 m. balandžio 23 d. buvo suimtos 56 moterys, priklausančios Zimbabvės NVO „Zimbabvės pakilimo moterys“, ir kad su jomis buvo įkalinta 10 jų kūdikių;
10. griežtai smerkia beatodairišką policijos ir kariuomenės smurtą prieš civilius, pvz., Velykų išvakarėse, kai itin ginkluota riaušių malšinimo policija užpuolė žmones, laukusius transporto priemonių, kuriomis jie ketino vykti atostogauti, - taktiką, kuria siekiama skleisti baime;
11. ragina Zimbabvės vyriausybę atkurti teisinę valstybę ir nedelsiant nutraukti prievartos išpuolius prieš opoziciją ir pilietinės visuomenės organizacijas bei asmenis, taip pat nutraukti viešai "dingimais" vadinamus grobimus, savavališkus sulaikymus, kankinimus ir blogą elgesį su sulaikytaisiais, gerbti teismus ir teisininkus, be to, gerbti teises į žodžio ir susirinkimų laisvę bei jas puoselėti;
12. ragina Zimbabvės vyriausybę nedelsiant pradėti procesą, kuriuo būtų siekiama nutraukti šalį apėmusią krizę, patvirtinant patikimas perėjimo prie demokratijos gaires, sutinkant su nedelsiamu teisinės valstybės atkūrimu, laisvų ir sąžiningų rinkimų stebint tarptautiniams stebėtojams sistema ir pareinamojo laikotarpio garantijomis dėl nepartinės svarbiausių valstybės institucijų, pvz., kariuomenės ir policijos, kontrolės;
13. ragina priimti reikiamus konstitucijos pakeitimus ir rinkimų komisijai suteikti tinkamus įgaliojimus, kad ji galėtų veikti kaip iš tiesų nepriklausomas organas ir sugebėtų prižiūrėti remiantis skaidria sistema vykdomus laisvus ir sąžiningus rinkimus, taip pat mano, kad neatsiejama šio proceso dalis būtų visiška rinkimo biuletenių kontrolė, tinkamai vykdoma nuo pradžios iki pat pabaigos, patikimai fiksuojant, kiek biuletenių buvo išspausdinta, kiek buvo išdalyta kiekvienai apygardai ir kiek iš jų buvo tinkamai panaudoti;
14. šiuo klausimu siūlo savo pagalbą įgyvendinant kiekvieną iš numatytų procesų, kuriais būtų sukurtas pagrindas iš tiesų laisviems ir sąžiningiems rinkimams, įskaitant ir galimybę atsiųsti ES rinkimų stebėjimo misiją, bei tikisi, kad kitos organizacijos, pvz., Tautų Sandraugos šalys, taip pat bus pakviestos atsiųsti rinkimų stebėtojus;
15. džiaugiasi dėl naujo visų Zimbabvės opozicinių partijų ir grupių, įskaitant visus JDP dalyvius, bažnyčių ir Zimbabvės profesinių sąjungų kongresą (ZPSK), bendro tikslo ir jų pasiryžimo dirbti kartu nereaguojant į vyriausybės priespaudą siekiant demokratijos ir laisvės žmonėms;

16. palankiai vertina tai, kad PAVB pripažino, jog Zimbabvė apimta krizės ir kad būtina paskirti Pietų Afrikos Respublikos prezidentą Thabo Mbekį tarpininku siekiant palengvinti ZANU-PF ir opozicijos JDP dialogą; pritaria atviram padėties Zimbabvėje vertinimui, kurį išsakė Zambijos prezidentas Levy Mwanawasa, Ganos prezidentas Johnas Kuffouras, arkivyskupas Desmondas Tutu ir Bulawayo arkivyskupas Pius Ncube; pabrėžia, kad Zimbabvei netaikomos jokios ekonominės sankcijos, o tik ribojamosios priemonės, nukreiptos prieš R. Mugabės režimą; palankiai vertina PAVB iniciatyvą ieškoti tokio sprendimo, kuris būtų naudingas ir Zimbabvės piliečiams, ir visam regionui; ir ragina visą tarptautinę bendruomenę, ypač Afrikos tautas, pasinaudoti šia galimybe;
17. tiki, kad Pietų Afrikos Respublikos prezidento T. Mbekio tarpininkavimas padės įveikti dabartinę padėtį, kai vyrauja prievarta ir bauginimai, nes kitaip jo įgaliojimai palengvinti opozicijos ir Zimbabvės vyriausybės dialogą ir platų nacionalinį dialogą, kuriame dalyvautų ne tik ZANU-PF partija ir JDP, bet ir bažnyčios vadovai, verslo atstovai, profesinės sąjungos ir kiti pilietinės visuomenės veikėjai, negali būti tinkamai įvykdyti;
18. remia Zimbabvės studentų judėjimą, kurio lyderiai ir aktyvistai nuolat suimami, sumušami ir persekiojami, taip pat tebevykdomą ZPSK iniciatyvos kampaniją ir reiškia pagarbą jų drąsai rengiant dviejų dienų trukmės nacionalinį boikotą, kuriuo buvo pasmerktas R. Mugabės nesugebėjimas sustabdyti šalies ekonomikos žlugimo, nors būta pranešimų apie policijos brutalumą ir apie tai, kad ZPSK lyderiai buvo žiauriai užpulti policijos po paskutinės demonstracijos 2006 m.; apgailestauja, kad su vyriausybe, kuri imasi smurto, neįmanomas joks dalykiškas bendradarbiavimas;
19. apgailestauja, kad Zimbabvės vyriausybė vėl pareiškė ketinanti persekioti NVO, kurios, vyriausybės nuomone, remia opoziciją ir politinius pokyčius, ir šias NVO uždaryti, ir mano, kad šis grasinimas yra svarbus požymis, jog vyriausybė nenusiteikusi ieškoti būdų, kaip šaliai judėti į priekį;
20. ragina Tarybą užtikrinti, kad visos valstybės narės griežtai taikytų esamas ribojamąsias priemones, įskaitant ginklų embargą ir draudimą keliauti, akcentuojant tai, kad Zimbabvės klausimo negalima spręsti atskirai, neatsižvelgiant į ES platesnius santykius su Afrikos šalimis; taigi ragina Tarybą užtikrinti, kad nė vienas asmuo, įtrauktas į asmenų, kuriems draudžiama keliauti, sąrašą nebus kviečiamas į 2007 m. gruodžio mėn. numatomą ES ir Afrikos vadovų susitikimą Lisabonoje ir jame nedalyvaus; mano, kad taikant tikslines sankcijas parodytas silpnumas stipriai kenkia ES politikai Zimbabvės klausimu ir sukelia nusivylimą tiems Zimbabvėje gyvenantiems asmenims, kurie tikisi tarptautinės bendruomenės paramos;
21. ragina Tarybą toliau plėsti tikslinių ribojamųjų priemonių taikymo sritį ir išplėsti asmenų, kuriems draudžiama keliauti, sąrašą taip, kad į jį patektų daug daugiau R. Mugabės režimo jėgos struktūrų, įskaitant ministrus, deputatus ir vadovus, karinį personalą, Centrinę žvalgybos organizaciją, policijos darbuotojus ir Zimbabvės rezervų banko valdytoją;
22. atkreipia dėmesį į tai, kad ES yra svarbiausia Zimbabvės donorė, kuri 2006 m. iš viso Zimbabvei skyrė 193 mln. eurų, iš kurių ES valstybių narių finansavimas iš viso siekia 106,9 mln. eurų, Komisijos finansavimas yra iš viso 86,1 mln. eurų ir kad vien tik 94,7 mln. eurų skiriama maistui, humanitarinei ir neatidėliotinai pagalbai ir 49,9 mln. eurų –

žmonių ir socialiniam vystymuisi; tačiau labai apgailėstauja dėl to, kad R. Mugabės režimas manipuliuoja šia parama, ypač pagalba maistu, panaudodamas ją kaip politinį ginklą, kuriuo baudžia tuos žmones, kurie išdrįsta pasipriešinti režimui;

23. reikalauja, kad visa Zimbabvei skiriama parama būtų teikiama per tikras nevyriausybinės organizacijas ir pasiektų žmones, kuriems ji yra skirta, o ne būtų kuriuo nors būdu perimama R. Mugabės režimo atstovų;
24. Jungtinę Karalystę, kuri 2007 m. balandžio mėnesį pradėjo vadovauti Jungtinių Tautų Saugumo Tarybai, įtraukti Zimbabvės klausimą į Saugumo Tarybos darbotvarkę ir tikisi, kad Pietų Afrikos Respublika kaip nenuolatinė Saugumo Tarybos narė suvaidins konstruktyvų vaidmenį;
25. pakartoja reikalavimą, kad R. Mugabės režimas negautų jokios finansinės ar propagandinės naudos iš pasirengimo 2010 m. Pasaulio futbolo čempionatui ar iš paties čempionato; atsižvelgdamas į tai, ragina Pietų Afrikos Respubliką, kuri rengia čempionatą, ir FIFA neleisti Zimbabvei dalyvauti prieš pasaulio čempionatą vykšančiose rungtynėse, taip pat neleisti rengti tarptautinių draugiškų rungtynių ar priimti nacionalinių komandų, kurios dalyvaus minėtajame renginyje;
26. džiaugiasi AKR ir ES JPA iniciatyva išsiųsti į Zimbabvę bendrą delegaciją, kuri patikrintų padėtį vietoje; ragina AKR ir ES JPA atlikti šį tyrimą kuo greičiau ir ragina Zimbabvės vyriausybę leisti visiems tokios delegacijos nariams atvykti į Zimbabvę; pabrėžia, kad delegacijai turėtų būti suteikta teisė susitikti su visais pilietinės visuomenės atstovais ir neturėtų būti apribojimo, jog bus susitinkama tik su vyriausybės suburtomis grupėmis; prašo Komisijos suorganizuoti vizitą į Zimbabvę ir ragina Zimbabvės valdžios institucijas bendradarbiauti įgyvendinant mintį dėl vizito;
27. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams, Zimbabvės vyriausybei ir parlamentui, Pietų Afrikos Respublikos vyriausybei ir parlamentui, Pietų Afrikos vystymo bendrijos generaliniam sekretoriui, AKR ir ES jungtinės parlamentinės asamblėjos pirmininkams, Afrikos Sąjungos Komisijos ir Vykdomosios tarybos pirmininkams, Tautų Sandraugos generaliniam sekretoriui, Jungtinių Tautų Generaliniam Sekretoriui, Didžiojo aštuoneto šalių vyriausybėms ir Tarptautinės futbolo federacijos (FIFA) prezidentui.